

## Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

M. Spekrijse-Deijs (PRO) en A. M. Negash (PRO)

(d.d. 3 juni 2026)

Nummer

4443

Onderwerp

Subsidies daadwerkelijk voor natuur inzetten

Aan de leden van Provinciale Staten

*Toelichting vragensteller*

*Uit recent onderzoek van Wageningen University & Research, CE Delft en Naturalis Biodiversity Center blijkt dat een aanzienlijk deel van de bestaande subsidies en fiscale regelingen van de rijksoverheid onbedoeld bijdraagt aan biodiversiteitsverlies. Alleen subsidies die expliciet zijn gekoppeld aan natuurherstel en ecologische doelen blijken aantoonbaar positief effect te hebben. Veel andere regelingen hebben een neutraal of zelfs negatief effect op biodiversiteit.<sup>1</sup>*

*PRO maakt zich zorgen over de effectiviteit van publieke middelen en wil voorkomen dat belastinggeld, ondanks goede bedoelingen, bijdraagt aan achteruitgang van natuur en biodiversiteit.*

- 1) *Hoe beoordeelt GS de conclusies uit dit onderzoek, met name de constatering dat een groot deel van subsidies en fiscale regelingen een gemengd of negatief effect heeft op biodiversiteit?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van het rapport 'Beoordeling van de effecten van financiële en fiscale rijksmiddelen op biodiversiteit' van Wageningen University & Research.

Daarbij is gekeken naar financiële en fiscale regelingen van vijf ministeries (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO), Klimaat en Groene Groei (KGG) en financiën (FIN)) met een omvang van minimaal € 5 miljoen. De onderzoekers hebben de effecten daarvan beoordeeld aan de hand van vijf drukfactoren voor biodiversiteit: verandering in land- en zeegebruik, gebruik en exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, klimaatverandering, vervuiling en invasieve soorten.

Uit de analyse blijkt dat 50% van de beoordeelde financiële en fiscale regelingen geheel of gedeeltelijk schadelijke effecten op de biodiversiteit heeft, terwijl 19% een positief effect heeft. Bij de interpretatie van deze percentages is van belang dat regelingen verschillende, en mogelijk zowel positieve als negatieve, effecten op biodiversiteit kunnen hebben.

---

<sup>1</sup> <https://www.naturetoday.com/nl/nl/nature-reports/message/?msg=35373>

De onderzochte subsidies en fiscale regelingen zijn echter grotendeels instrumenten van het Rijk. Het is daarom primair aan het Rijk om de conclusies van het rapport te betrekken bij eventuele heroverweging of aanpassing van deze regelingen. De conclusies kunnen niet zonder meer worden geëxtrapoleerd naar door of namens de Provincie Zuid-Holland verstrekte subsidies. De uitkomsten vanuit het onderzoek kunnen mogelijk wel bijdragen aan het tot stand brengen van een structureel afwegingskader om negatieve effecten op biodiversiteit te mitigeren en positieve effecten verder te stimuleren.

2) *In hoeverre herkent GS het beeld dat subsidies zonder expliciete ecologische doelstellingen vaak onvoldoende bijdragen aan biodiversiteitsherstel?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten herkennen het beeld dat financiële regelingen waarvan biodiversiteit niet het primaire doel is, niet vanzelfsprekend bijdragen aan biodiversiteitsherstel. Een regeling - waarbij andersoortige beleidsdoelen voorop staan - kan onbedoeld effecten (positief en negatief) hebben op de biodiversiteit.

Ook zijn er regelingen die via de gesubsidieerde activiteiten mogelijk indirect bijdragen aan verbetering van de biodiversiteit, bijvoorbeeld subsidies gericht op de energietransitie, duurzaamheid en circulariteit.

Andere subsidieregelingen zoals bijvoorbeeld op het gebied van wonen en mobiliteit dienen andersoortige beleidsdoelstellingen, maar hebben waarschijnlijk wel invloed op de biodiversiteit. En dan zijn er ook regelingen waarbij niet goed valt in te schatten in hoeverre zij direct of indirect (hetzij negatief of positief) effect op de biodiversiteit hebben, zoals bijvoorbeeld regelingen die zijn gericht op cultuur.

3) *Op welke wijze borgt GS momenteel dat provinciale subsidies die (direct of indirect) invloed hebben op natuur, landbouw of ruimtelijke ontwikkeling daadwerkelijk bijdragen aan biodiversiteitsdoelen?*

Antwoord

Voor Gedeputeerde Staten staat voorop dat biodiversiteit bij beleidsontwikkeling en de uitvoering van provinciale taken volwaardig wordt meegewogen. Waar mogelijk worden negatieve effecten op biodiversiteit voorkomen of beperkt en worden kansen benut om positieve effecten te versterken. De bevindingen van het Wageningen University of Research (WUR)-rapport bevestigen het belang van een integrale beoordeling van de effecten van financiële instrumenten op biodiversiteit.

De borging zit dus aan de voorzijde, bij het vaststellen van beleid.

Bij regelingen waarbij het herstel van biodiversiteit een expliciet onderdeel is, kunnen Gedeputeerde Staten biodiversiteitsdoelen goed borgen als:

- biodiversiteit expliciet onderdeel is van de subsidievoorwaarden en beoordelingscriteria;
- vooraf én achteraf wordt beoordeeld wat de effecten van subsidies zijn op biodiversiteit;
- subsidies die invloed hebben op landbouw, natuur en ruimtelijke ontwikkeling integraal worden getoetst op hun effecten op de drukfactoren die bepalend zijn voor biodiversiteit.

- 4) *Worden de effecten van provinciale subsidies op biodiversiteit structureel gemonitord en geëvalueerd?*
- a) *Zo ja, op welke manier en met welke indicatoren?*
  - b) *Zo nee, is GS bereid dit alsnog te ontwikkelen en toe te passen?*

Antwoord

Op grond van artikel 4:24 Awb moeten subsidieregelingen ten minste eenmaal in de vijf jaar worden geëvalueerd op doeltreffendheid en de effecten in de praktijk. De evaluaties worden uitgevoerd overeenkomstig de daarvoor geldende beleids- en verantwoordingskaders. Gedeputeerde Staten beschikken niet over een generiek monitorings- en evaluatiesysteem waarbij de biodiversiteitseffecten van alle provinciale subsidieregelingen structureel en uniform in beeld worden gebracht. De bevindingen uit het WUR-rapport onderstrepen het belang van inzicht in de effecten van financiële instrumenten op biodiversiteit. Gedeputeerde Staten zullen bezien in hoeverre deze inzichten kunnen bijdragen aan de verdere ontwikkeling en evaluatie van provinciaal beleid en provinciale instrumenten.

- 5) *Is GS bereid om bestaande subsidieregelingen opnieuw te toetsen op hun effect op biodiversiteit en klimaat, en waar nodig aan te passen of af te bouwen wanneer negatieve effecten worden vastgesteld?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten evalueren bestaande subsidieregelingen periodiek en, waar daartoe aanleiding bestaat, worden regelingen tussentijds ook gewijzigd. Hierbij kunnen indien wenselijk ook de effecten op biodiversiteit worden betrokken. Een eventuele aanpassing of beëindiging van een regeling vraagt om een zorgvuldige integrale afweging van ecologische, economische, sociale en financiële belangen. Wanneer uit evaluaties of nieuwe inzichten blijkt dat een subsidieregeling onbedoelde of onevenredig negatieve effecten heeft op biodiversiteit, zullen Gedeputeerde Staten bezien welke maatregelen passend zijn.

- 6) *Is GS bereid om in toekomstige subsidieregelingen explicietere voorwaarden op te nemen die bijdragen aan natuurherstel en biodiversiteitswinst (bijvoorbeeld via prestatiecriteria of ecosysteemindicatoren)?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten onderschrijven het belang van natuurherstel en biodiversiteit. Echter, Gedeputeerde Staten zijn van mening dat deze belangen beter eerder, op het moment van het beleidsvoornemen (waar het instrument subsidies bij gebruikt kan worden) tegen elkaar afgewogen moeten worden.

- 7) *Is GS bereid om in interbestuurlijk verband (IPO) te pleiten voor een meer integrale beoordeling van subsidies en fiscale regelingen op biodiversiteitseffecten?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten herkennen het belang van een integrale afweging van de effecten van financiële en fiscale regelingen op biodiversiteit, zoals ook uit recente onderzoeken naar voren komt.

In interbestuurlijk verband, onder meer via het Interprovinciaal Overleg (IPO), wordt op hoofdlijnen gesproken over natuur, klimaat en de samenhang met rijksinstrumentarium.

Binnen deze overleggen wordt kennis gedeeld en worden gezamenlijke provinciale aandachtspunten ingebracht richting het Rijk, voor zover deze passen binnen de bestaande IPO-agenda en de prioriteiten die door de gezamenlijke provincies zijn vastgesteld.

Relevante bevindingen, binnen lopende dossiers, kunnen worden betrokken bij bestaande IPO-werkgroepen en overlegstructuren.

Eventuele verdere agendering binnen IPO-verband vindt plaats in gezamenlijkheid met andere provincies en binnen de gebruikelijke afstemmings- en besluitvormingsstructuren.

- 8) *Ziet GS mogelijkheden om binnen de eigen beleidsruimte subsidies die schadelijk zijn voor biodiversiteit sneller te hervormen of te vervangen door natuurpositieve alternatieven?*

#### Antwoord

Wanneer uit evaluaties of nieuwe inzichten blijkt dat een subsidieregeling onbedoelde of onevenredig negatieve effecten heeft op biodiversiteit, zullen Gedeputeerde Staten bezien welke maatregelen passend zijn. Het vervangen van bestaande subsidieregelingen door zogenoemde natuurpositieve alternatieven is daarbij niet als generieke beleidslijn vastgelegd. Wel kan bij de ontwikkeling van nieuwe regelingen of herziening van bestaande regelingen worden bezien in hoeverre deze beter kunnen bijdragen aan biodiversiteitsdoelen, mits dit uitvoerbaar en proportioneel is binnen de doelstellingen van de betreffende regeling.

Den Haag, 1 september 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,  
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff